

Ekoskolu vides novērtējums

SKOLĀM

Aizpildīšanas datums: 10. – 11.2025.

Aizpildīja: Ekoskolas koordinatore Anna Shapovalova
Ekopadomes audzēkņi (Liene Korņejeva, Marta Mališeva, Viesturs Poga,
Viktors Sikrijs, Arsenijs Biļickis)

Satura rādītājs

Ievads	3
Ekoskolu pamattēmas:	
1. Enerģija	6
2. Transports	10
3. Atkritumi	14
4. Ūdens	17
5. Pārtika	21

Ievads

Skolas vides ietekmju novērtējums (turpmāk VN) ir pamatu pamats gada tēmas izvēlei un rīcības plāna veidošanai Ekoskolu programmā. Ir svarīgi, lai tas labi iekļaujas mācību procesā un vienlaikus dod uzticamu informāciju par visām ar vidi saistītām tēmām. Tāpat ir svarīgi, lai VN veikšanā iesaistītos un ar rezultātiem iepazītos pēc iespējas vairāk skolēnu, pedagogu, vecāku un citu ar skolu saistītu cilvēku.

Kas jāatceras

- VN veic Ekopadome, iesaistot pēc iespējas vairāk skolēnu no dažādām klasēm, piemēram, iedalot katrai klasei vienu tēmu; dažādu jomu skolotājus, kas novērtējuma procesu integrē savos mācību priekšmetos; skolas vadības pārstāvi; skolas saimnieku un citus skolas pārstāvjus.
- Pirms uzsākt VN, ir svarīgi sagatavoties – izrunāt jautājumus, izdomāt metodes, sagatavot darba lapas, planšeti vai datoru, rakstāmpiederumus. Ja novērtējuma lapas drukāsiet, esat taupīgi – drukājiet uz abām lapas pusēm vai uz jau vienreiz izmantotām lapām. Veicot pierakstus, lietojiet zīmuli, lai pēc tam lapas varētu izmantot atkārtoti.
- Veicot VN, tiek izmantotas dažādas metodes. Pārsvārā skolēni var sameklēt atbildes paši, uzmanīgi vērojot, izstaigājot iestādi un tās apkārtni. Procesā noderēs arī pieaugušā iesaiste, piemēram, pavāres, vadības, saimnieka un citu skolas pārstāvju sniegtā informācija. Noteikti pētiet situāciju reālajā vidē, nevis tikai izrunājat vai veiciet aptauju!
- Kad tēmas izpētītas un visi jautājumi atbildēti, ir jāizveido kopsavilkums – jāpiefiksē, kas darbojas vislabāk, kur nepieciešami uzlabojumi, un pats svarīgākais – jāizdomā darbības, ko skolas pārstāvji īsteno un iekļaus rīcības plānā, lai situāciju uzlabotu.
- VN izmantojiet visa gada garumā, veicot pārtraudzību un izvērtēšanu. Kad kādas rīcības plāna aktivitātes ir paveiktas, izvērtējiet rezultātus un salīdziniet ar sākotnējo novērtējumu.
- Ir svarīgi informēt pārējos par VN konstatēto. Skolēni var izvietot kopsavilkumu uz Ekodēļa, pastāstīt par rezultātiem saviem klasesbiedriem, vecākiem un citiem skolas pārstāvjiem.

Kā strādāt ar šo vides novērtējuma formu

Šajā VN formā katrai tēmai ir 7 sadaļas:

1. Ievads
2. Skolas izvērtējums
3. Zināšanu, attieksmju un paradumu izvērtējums
4. Jautājumi vecākiem
5. Pētījums
6. Ilgtermiņa salīdzinājums
7. Datu izvērtējums

No 7 sadaļām **vissvarīgākās ir 2., 6. un 7. sadaļa**. Tās aizpilda visām tēmām, pārējās sadaļas aizpilda tikai gada tēmai. Izņēmums ir klimata pārmaiņu tēma, kurai nav atsevišķi izdalīta 2. sadaļa. Šajā tēmā aicinām veikt skolēnu un vecāku aptauju reizē ar skolas izvērtējumu citās tēmās.

- **Skolas izvērtējums**

Svarīgākā VN daļa ir skolas izvērtējuma tabula, kurā katrā tēmā jānovērtē skolas vides ietekmes skalā no 1–5. Šie jautājumi ir labs pamats vispusīgai tēmas izvērtēšanai. Ja kāds no jautājumiem objektīvu apstākļu dēļ neatbilst jūsu skolai, to varat neaizpildīt, pie jautājuma norādot N/A (nav attiecināms). Tāpat ir vērtīgi katru sadaļu papildināt ar saviem jautājumiem. *Atcerieties! Šī sadaļa ir domāta skolas reālās situācijas novērtējumam, nevis kā anketa skolēnu viedokļa noskaidrošanai.*

Šīs izvērtējuma tabulas jāpilda visām programmas skolām. Pirmo gadu pievienojušās skolas pilda tabulas piecās pamattēmās (enerģija, transports, atkritumi, ūdens, pārtika) un nākamgad izpēta atlikušās piecas tēmas.

- **Zināšanu, attieksmju un paradumu izvērtējums, jautājumi vecākiem**

Visās tēmās pievienoti daži skolēnu un vecāku aptaujas jautājumi. Tos iespējams rediģēt. Ieteicams aptaujas papildināt arī ar saviem jautājumiem. Ja nepieciešams, varat pievienot aptaujai jautājumu par respondentu informāciju, piemēram, klase, kurā mācās, dzimums u. tml. Aptaujas noteikti var dot pildīt arī citiem skolas pārstāvjiem.

Aptaujas aicinām veikt katru gadu tikai izvēlētajā gada tēmā, kā arī iepriekš īstenotajā tēmā (salīdzinājumam), jo citās tēmās aptauju veikšana jums dos vairāk datu, nekā varēsiet izmantot.

Ir svarīgi arī izvērtēt, cik liela daļa no visiem skolēniem un vecākiem ir aptaujāta, vai izvēlēta respondentu grupa pārstāv jeb reprezentē visus skolēnus un vecākus, proti, tiek nodrošināta dažādu klašu, vecumu, dzimumu pārstāvētība, līdzdalības līmenis (aktīvāka, mazāk aktīva klase), dažādu novirzienu klases, sasniegumi u. tml.).

Vides novērtējuma formā, ko pievienosiet, ierakstiet tikai atbilžu procentus un respondentu skaitu. Aptauju ir iespējas veikt, aizpildot elektroniski Ekoskolu datu bāzē vai izmantojot citus digitālos rīkus, piemēram, [google forms](#) aptauju formu. Šo aptauju izplatīšana un apkopošana jāuztic skolēniem. Tas palīdzēs attīstīt datu apstrādes un zinātniskā darba prasmes.

- **Pētījuma daļa**

Katrai tēmai ir pievienotas arī dažas idejas pētījumiem. Varat veikt arī citu tēmai atbilstošu pētījumu. Šo pētījumu ieteicams veikt pēc visa novērtējuma apkopošanas un rīcības plāna sagatavošanas. Tas var būt labs pamats skolēnu zinātniski pētniecisko darbu izstrādei un reizē palīdzēt izprast vides situāciju skolā.

- **Ilgtermiņa salīdzinājums**

Ir svarīgi ievākt visus ilgtermiņa datus, vēršoties pie skolas tehniskā personāla vai pašvaldības pārstāvjiem. Ja neizdodas iegūt datus, jāatrod cita metode. Piemēram, ja nav iespējams noteikt datus par atkritumu apjomu kopumā, var izmantot atkritumu monitoringu kā metodi.

- **Datu izvērtējums**

Datu izvērtējums jeb kopsavilkums ir būtisks posms pirms rīcības plāna tapšanas. Tam jābūt vispusīgam! Svarīgi piefiksēt gan visus secinājumus no skolas novērtējuma tabulas, gan secinājumus no visām pārējām sadaļām. Piemēram, no skolēnu un vecāku izpratnes aptaujas. Proti, datu izvērtējumā jāpievieno arī secinājumi par izpratni, attieksmi. Vēlāk tas palīdz izvirzīt izglītojošus mērķus.

Novērtējuma iekļaušana mācību saturā

Ir svarīgi, ka vairākas VN sadaļas tiek integrētas mācību procesā. Datu vākšana var tikt uzticēta vairākām klasēm vai grupām, kā arī Ekopadomes skolēniem, kur skolotāju loma ir būt vairāk kā konsultantiem. Izvērtējums var tikt veikts sociālās zinībās, datu apkopošana –

informātikā. Skolas zemākie rezultāti var būt pamats sarunām par šo jautājumu sakārtošanas nozīmi dabaszinību un citās stundās. Iepazīstinot skolēnus ar datiem, var uzdot rakstīt argumentētas esejas, kas palīdzētu izvēlēties skolas gada tēmu.

Praktiskie padomi

Ir svarīgi novērtējuma veikšanas laikā nodrošināt, lai dati būtu uzticami un salīdzināmi. Uzticamāku rezultātu gūšanai vēlams vienu tēmu apskatīt vairākām komandām, pēc tam salīdzinot un pārrunājot rezultātus. Neaizmirstiet pārbaudīt ne tikai klases, bet arī citas telpas. Veicot atkārtotu izvērtēšanu, pēc iespējas aptaujājiēt tos pašus cilvēkus. Novērtējot izmaiņas, vienmēr izmantojiet vienas un tās pašas mērvienības un izvērtēšanas metodes, lai dati būtu pēc iespējas precīzāki.

Pēc novērtējuma veikšanas izveidojiet vizuālu apkopojumu, ar kura palīdzību varēsiet iepazīstināt ar rezultātiem visu skolu.

Enerģija

1. Ievads tēmā

Ikdienā patērējot elektrību un ziemā siltumu, skola rada enerģijas ražošanas pieprasījumu. Lai enerģijas ražošanai izmantotu mazāk dabasgāzes un citu fosilo resursu, ir būtiski novērst nelietderīgu elektrības un siltumenerģijas patēriņu. Ir svarīgi mācīt enerģijas taupīšanas principus arī visiem skolas skolēniem, veidojot pamatu viņu rīcībai mājās.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Dienās, kad klase ir pietiekami gaiša, gaismas netiek ieslēgtas	Reti				X		Vienmēr
Klases, kur gaisma tiek izslēgta, kad tur neviena nav	0–20% (no visām klasēm)					X	100% (no visām klasēm)
Gaitenīs, kāpņutelpās un tualetēs gaisma tiek izslēgta, kad šajās telpās neviena nav	Reti				X		Vienmēr
Telpas, kur izmanto efektīvas spuldzes (fluorescentās vai LED)	0–20%					X	100%
Telpas, kur izvietoti atgādinājumi par elektrības taupīšanu	0–20%	X					100%
Telpas, kur logi ir tīri un nebloķē saulesgaismu	0 – 20%			X			100%
Sadzīves tehnika, kas atbilst A energoefektivitātes klasei	0 – 20%			X			100%
Klases, kur datori paliek ieslēgti, kaut gan ilgu laiku netiek izmantoti	100%				X		0–20%
Klases, kur projektori netiek izslēgti, kaut gan nav vajadzīgi	100%					X	0–20%
Klases, kur elektroierīces pa nakti tiek atvienotas no tīkla	0–20%			X			100%
Telpas, kur iespējams atsevišķi pielāgot radiatoru siltumu	0–20%	X					100%
Telpas, kur radiatori un ventilācijas lūkas nav aizsegtas	0–20%					X	100%
Brīvdienās skolā tiek uzturēta zemāka temperatūra	Nekad				X		Bieži
Logi un durvis ir noblīvētas (nelaiž iekšā pa šķirbām aukstumu)	0–20%				X		100%
Telpas tiek vēdinātas, apkures sezonas laikā ilgstoši turot nedaudz pavērtus logus, t. i. "vēdināšanas režīmā"	Bieži			X			Nekad
Apkures sezonā telpas tiek vēdinātas cikliski, piemēram, reizi stundā uz pāris minūtēm pilnībā atverot vaļā logu, pirms tam izslēdzot apsildes ierīces telpā vai zem loga.	Nekad				X		Bieži
Klases, kur logiem ir aizkari vai žalūzijas, kas naktī tiek aizvērtas, lai mazinātu siltuma zudumus	0–20%			X			100%
Apkures sezonas laikā tiek mērīta gaisa temperatūra klasēs, lai izdarītu secinājumus par apkures intensitāti	Nekad	X					Regulāri
Vai skolā lietotās enerģijas (elektrības, siltuma) ražošanai tiek izmantoti kādi no atjaunīgiem energoresursiem?	Netiek izmantoti	X					Jā, vairāki veidi
Vai bieži, vārot tēju vai kafiju, daudz uzvārtā ūdens paliek pāri?	Bieži					X	Reti
Kāda ir karstā ūdens temperatūra ūdens krānos?	Plaucējoša				X		Atbilstoši siltā
Vai iespējams regulēt karstā ūdens temperatūru skolā?	Nē			X			Jā, visur

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

	Gads					
Kas jānoskaidro	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Elektrības patēriņš oktobrī (kWh)	72651,1	56769,6	52479,15	57950,33	58704,54	
Elektrības patēriņš gada laikā (kWh)	757046,4	678262,23	679014,71	657702,49	586146,67	
Siltuma patēriņš novembrī (kWh)	299,45	351,37	286,29	367,79	364,7	
Siltuma patēriņš gada laikā (kWh)	1918,58	2946,66	2513,76	2164,45	2524,42	
Skolas ietekme uz klimata pārmaiņām (tonnas CO ₂)						203,5

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar enerģijas tēmu?</i>	Mēs taupām elektrību neslēdzot gaismu telpās kad tā nav vajadzīga, izslēdzam gaismu tad kad telpā nav neviena, brīvdienās telpās tiek pazemināta temperatūra. Skolas telpās logi un durvis ir kārtīgi noblīvēti tādējādi neradot lieku gaisa ieplūšanu.
<i>Kuros jautājumos enerģijas tēmā nepieciešami uzlabojumi?</i>	Telpās ieviest atgādinājumus un paziņojošas zīmītes, atgādinot izslēgt nevajadzīgās elektroniskās ierīces. Elektroniskās ierīces tādas kā datorus, skaļruņus, elektroniskās tāfeles atvienot no elektrības pieslēguma.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Visiem skolotājiem izsūtīt paziņojumus par elektrības taupīšanu. Skolas telpās izvietot zīmītes vai paziņojošus uzrakstus kur ziņotu par skolas elektrības resursu taupīšanu. Ieviest radiatorus ar regulējamu siltumu, veikt reizi mēnesī telpu gaisa jeb Co2 mērījumus tādējādi telpa netiek nevajadzīgi uzsildīta.

Transports

1. Ievads tēmā

Skolēni var nokļūt uz skolu dažādos veidos – gan ar vecāku auto, gan skolas vai sabiedrisko transportu, kā arī ar velosipēdu vai kājām. Dažiem skolēniem auto ir vienīgā iespējamā izvēle. Tomēr daudzos gadījumos Ekoskolas var veicināt ceļu līdz skolai veikt ar videi draudzīgākiem pārvietošanās veidiem, kas var uzlabot arī garastāvokli un veselību.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Kāda daļa skolēnu dodas uz skolu ar velosipēdu vai kājām?	0–10%	x					Vairāk nekā 40%
Cik droši ir doties uz skolu ar velosipēdu vai kājām?	Ir vairāki bīstami posmi			x			Satiksme ir piemērota un droša
Vai skolā ir pietiekami daudz drošu velonovietņu?	Nav drošu novietņu			x			Novietnes ir drošas un pietiekami daudz
Vai skolā ir notikušas velosipēdu zādzības?	Jā, regulāri				x		Nav notikušas
Kāda daļa skolēnu dodas uz skolu ar sabiedrisko transportu?	0–10%					x	Vairāk nekā 40%
Kāda daļa skolas darbinieku dodas uz skolu ar velosipēdu, kājām vai sabiedrisko transportu?	0–20%			x			Vairāk nekā 80%
Cik bieži skolā notiek pasākumi vai akcijas, kas aicina ierasties skolā kājām, ar velosipēdu vai sabiedrisko transportu?	Nenotiek			x			Notiek reizi mēnesī
Cik bieži skolā mācību ekskursijas notiek ar velosipēdiem? Vai izbraucienu vietā tiek rīkoti pārgājieni?	Ļoti reti	x					Vismaz trešā daļa no ekskursijām
Vai, apmeklējot Ekoskolu pasākumus, ir notikusi sadarbība ar citām skolām, lai brauktu kopā un izmantotu transportu efektīvāk?	Nav notikusi nemaz	x					Notiek bieži
Cik liela skolēnu daļa ir ieguvuši velosipēda vadītāja apliecību?	0–20%	x					Vairāk nekā 80%
Cik tuvu skolas ieejai tiek izlaisti ar automašīnām atvestie bērni, radot veselības riskus no izplūdes gāzēm?	Pie pašas skolas ieejas			x			Izlaišana notiek vismaz 100 m no skolas
Vai skolas tuvumā apstājušās automašīnas izslēdz dzinēju un nepiesārņo gaisu, ja nākas ilgāk gaidīt bērnus?	Bieži neizslēdz			x			Vienmēr izslēdz, ir atgādinošas zīmes
Vai skolu no apkārt esošās satiksmes norobežo koki vai dzīvžogs, kas mazina gaisa piesārņojumu no izplūdes gāzēm?	Nav koku vai dzīvžoga		x				Pilnībā norobežo
Vai skolas pārtikas iepirkumā ir ņemts vērā, cik tālu tiek vesti produkti?	Nav ņemts vērā		x				Ir ņemts vērā
..... (jūsu jautājumi)							

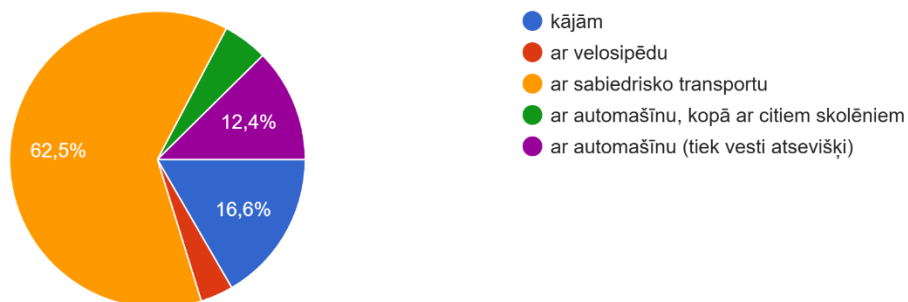
6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Kas jānoskaidro	Gads					
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Skolēni, kas oktobrī uz skolu dodas kājām (%)						17
ar velosipēdu (%)						3,5
ar skolas vai sabiedrisko transportu (%)						62,2
ar automašīnu, kopā ar citiem skolēniem (%)						4,5
ar automašīnu (tiek vesti atsevišķi) (%)						12,8
Darbinieki, kas uz skolu dodas kājām, ar velosipēdu vai sabiedrisko transportu (oktobrī) (%)						35,9
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar automašīnu, braucot vairāki kopā (oktobrī) (%)						15,1
Darbinieki, kas uz skolu dodas ar automašīnu, braucot tajā vieni paši (oktobrī) (%)						49,1

Audzēkņi:

Kā Jūs oktobrī visbiežāk devāties uz koledžu:

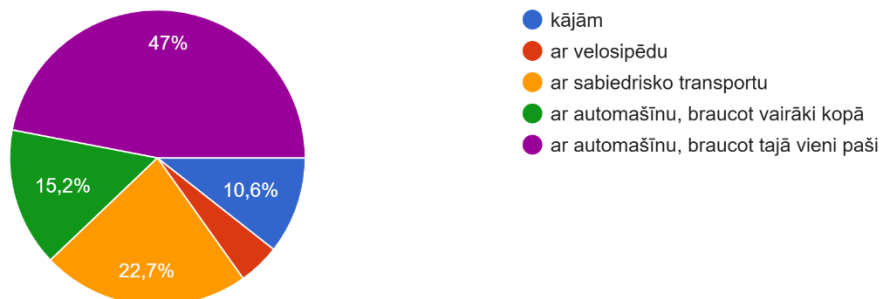
307 atbildes

Koledžas darbinieki:

Kā Jūs oktobrī visbiežāk devāties uz koledžu:

66 atbildes

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar videi draudzīgu transportu?</i>	Skola piešķir katram audzēknim e-talonu, lai mazāk rādītu izmišanas (CO2) katra audzēkņa nokļūšanas skolā. Siltajos laikos audzēkņi izvēlas doties uz skolu ar velosipēdiem. Ieverojām, ka ļoti liela daļa uz skolu brauc ar sabiedrisko autobusu, kas ir labāk, nekā katram braukt individuāli ar savu mašīnu.
<i>Kuros transporta jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Gada siltajos periodos pārvietoties ar velosipēdu ja tas ir iespējams kā arī pastaigāties ar kājām. Ja nevar uz skolu ierasties ar kājām izmantot sabiedrisko transportu nevis personīgo auto vai arī pārvietojoties ar personīgo auto braukt lielākā kompānijā tādējādi samazinot piesārņojuma daudzumu uz vienu personu.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas ricības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Vairāk ziņot un popularizēt veselīgu pārvietošanos no mājām uz skolu kā arī rādīt personīgo piemēru. Lūgt skolotājus dodoties klases ekskursijā doties ar velosipēdiem vai pārgājienu veidā.

Atkritumi

1. Ievads tēmā

Parasti mēs pat neapzināmies, cik daudz atkritumu radām un ko ar tiem darām. Atkritumu rašanos nosaka mūsu ikdienas paradumi – tāpēc Ekoskolas uzdevums ir radīt tādu vidi, kurā rodas pieradums **samazināt** atkritumu rašanos, **atkārtoti izmantot** un **pārstrādāt** tos. Ir svarīgi arī izdomāt risinājumus, lai novērstu atkritumu izmešanu tam nepiemērotās vietās.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai skolā izvērtējat, no kurām lietām varētu atteikties vai kuras varētu nepirkt, lai pēc tam neradītu liekus atkritumus?	Nekad					X	Katru reizi
Vai skolā, pērkot lietas, izvērtējat to ietekmi uz vidi, iepakojumu, kalpošanas ilgumu, izmantošanas iespējas, izcelsmi u. tml.?	Nekad					X	Katru reizi
Vai izvērtējat, kuras no šķietami nevajadzīgām un ārā metamām lietām var lietot atkārtoti, saremontēt, pārveidot u. tml.?	Nekad				X		Katru reizi
Vai skolā ir iespēja apmainīties ar lietām, piemēram, grāmatām, apģērbiem vai citām?	Nekad		X				Regulāri notiek šādas aktivitātes
Vai skolā ir atgādinājumi, kas veicina neradīt liekus atkritumus?	Nav	X					Daudzās vietās
Cik bieži skolotāji drukā dokumentus, kurus iespējams lietot un uzglabāt elektroniski?	Bieži		X				Nekad
Vai drukājot un kopējot tiek apdrukātas abas papīra puses?	Nekad			X			Vienmēr, kad iespējams
Cik procentu no klasēm krāj un atkārtoti izmanto lapas, kas apdrukātas no vienas puses?	0–20%		X				100%
Vai skolas pasākumos tiek lietoti vienreiz lietojamie trauki?	Bieži	X					Nekad
Ja skolā vai tās tuvumā ir karsto dzērienu automāts, cik bieži tas tiek lietots, patērējot vienreizlietojamās glāzītes?	Bieži		X				Gandrīz nekad (atkritumu tvertnē ir dažas glāzītes)
Vai skolas pārstāvji bieži lieto vienreizējās glāzītes no ūdens automāta?	Bieži					X	Gandrīz nekad (atkritumu tvertnē ir dažas glāzītes)
Cik skolēnu lieto savu daudzreiz lietojamo krūzi vai pudeli?	0–20%				X		Vairāk nekā 80%
Vai skolēni bieži pērk ūdeni plastmasas pudelēs?	Tiek bieži novērots		X				Gandrīz nekad
Vai skolēniem ir ērti pieejams dzeramais krāna ūdens?	Nav pieejams				X		Vairākās vietās
Cik daudz plastmasas atkritumu (pārtikas produktu iepakojumi, kancelejas preces, to iepakojumi u. tml.) rodas skolotāju istabā?	Daudz (vairāk nekā puse no atkritumiem)				X		Nedaudz (tvertnēs dažas vienības)
Cik aptuveni plastmasas atkritumu uz vienu skolēnu rodas klases vakaros, ekskursijās, pārgājienos?	>4 atkritumu vienības				X		<1 atkritumu vienība
Cik klasēs ir pieejamas kastes papīra atkritumu šķirošanai?	0–20%	X					100%
Cik gaitenā ir pieejamas vietas plastmasas šķirošanai?	Nevienā				X		Visos
Vai skolā ir pieejama informācija par atkritumu šķirošanu?	Nav		X				Vairākās vietās
Vai šķirošanas konteineros tiek liktas tikai tam paredzētās lietas?	Bieži ir kļūdas	X					Vienmēr ir pareizi

Vai skolā notiek pasākumi vai akcijas, kas mudina vākt atkritumus pārstrādei, piemēram, makulatūru, baterijas u. tml?	Nenotiek					Notiek vairākas reizes gadā
Vai skolā notiek pasākumi vai akcijas, kas izglīto ģimenes un veicina neradīt, atkārtoti izmantot un šķirot atkritumus <u>mājās</u> ?	Nenotiek	x				Notiek vairākas reizes gadā
Vai skolas virtuve pārtikas atkritumus nošķir no sadzīves atkritumiem?	Viss nonāk sadzīves atkritumos			x		Pārtikas atkritumi tiek vākti atsevišķi
Vai skolā ir iespēja kompostēt bioloģiskos atkritumus?	Nav	x				Gan pārtikas, gan lapu atkritumus
Cik bieži skolas apkārtnē tiek piesārņota ar atkritumiem?	Ļoti bieži var ieraudzīt atkritumus				x	Atkritumu nav
Vai skolas apkārtnē ir pietiekami daudz atkritumu tvertņu?	Trūkst vai arī tās ir pārpildītas				x	Ir pietiekami
Vai skola iesaistās atkritumu piesārņojuma novēršanā un vides sakopšanā savā apkārtnē (piejūrā, mežā, utt.)?	Neiesaistās	x				Iesaistās vairākas reizes gadā
Vai skolas pasākumos tiek izmantoti baloni, gaisa laternas vai dalīti plastmasas aksesuāri?	Jā, bieži				x	Nekad
Uzskates materiāliem, darba lapām tiek izmantota laminēšana nevis kāda alternatīva, piemēram, biežāka materiāla dokumentu kabatiņas.	Bieži tiek izmantoti laminēti materiāli			x		Nekad
.....? (jūsu jautājumi)						

3. Skolēnu zināšanu, paradumu un attieksmju izvērtējums

Kāpēc, tavuprāt, ir svarīgi samazināt plastmasas daudzumu mūsu ikdienā? (mini divus iemeslus)

Plastmasa ir kļuvusi par mūsdienu civilizācijas neatņemamu sastāvdaļu – tā ir visuresoša, ērta un lēta. Tomēr šī ērtība nāk ar milzīgu cenu, ko maksā mūsu planēta un galu galā mēs paši. Samazināt plastmasas daudzumu mūsu ikdienā nav tikai modīgs vides radikālisms, bet gan absolūti nepieciešams solis pretī ilgtspējīgai nākotnei. Šī nepieciešamība balstās uz diviem pārliecinošiem un savstarpēji saistītiem iemesliem: postošo ietekmi uz vidi un ekosistēmām, kā arī tiešo draudu cilvēku veselībai un labklājībai.

1. Iemesls: Vides postošā ietekme un ekosistēmu sabrukums

Pirmkārt, un tas ir visredzamākais iemesls, ir plastmasas postošā ietekme uz dabu. No ražošanas līdz iznīcināšanai plastmasa atstāj neizdzēšamu pēdu.

A) Piesārņojums un toksiskais mantojums:

Plastmasa nav biodegradējama. Tas nozīmē, ka tā dabiski nesadalās, bet gan tikai saskaldās arvien mazākos gabaliņos – mikroplastikā un nanoplastikā. Šis process ilgst simtiem gadu. Rezultātā mūsu okeāni ir pārvērtušies par peldošām atkritumu izgulsnējumu vietām, kur lielākās, tā sauktās "plastmasas salas", ir tikai redzamākā aisberga daļa. Dziļākā problēma slēpjas visuresošajā mikroplastikā, kas ir iekļuvusi visos okeāna stāvos, no virsmas līdz pat Marianas dziļībai. Šis piesārņojums rada postošas sekas jūras dzīvniekiem: putni, zivis, bruņurupuči un cētāji mirst no bada vai iekšējām traumām, barojoties ar plastmasu, kuru maldīgi uztver par barību. Tikli un makšķeru auklas ("smaržotāji") rada ļaunprātīgus noķerumus, iesprostojot un savainojot bezskaņu upurus.

B) Ekosistēmu sabrukums un pārtkēdes bojājumi:

Kad plastmasa iekļūst vides aprītē, tā traucē sarežģītos ekosistēmu līdzsvarus. Piemēram, plastmasas atkritumi uz sauszemes var bloķēt ūdens plūsmu upēs un ezeros, veicinot applūšanu un ūdens kvalitātes pasliktināšanos. Augsnes kvalitāte pasliktinās, jo mikroplastika traucē augšņu poru gaisa un ūdens apmaiņu, kā arī kaitē augu sakņu attīstībai. Vēl bīstamāks ir process, ko sauc par bioakumulāciju. Jūras organismi, piemēram, zooplanktons, iesūc mikroplastiku. Kad mazās zivis ēd šo planktonu, un lielākas zivis ēd mazās zivis, plastmasas toksiskās ķīmiskās vielas koncentrējas arvien augstāk pārtkēdē. Līdz ar to zivis, kas nonāk cilvēku uzturā, var būt piesārņotas ar bīstamiem savienojumiem, ko uzsūcas plastmasa no apkārtējās vides.

2. Iemesls: Tiešs drauds cilvēku veselībai un ekonomikai

Otrkārt, plastmasas krīze nav tikai tālu problēma, kas skar tikai dzīvniekus okeānos. Tā ir tieša un aktuāla cilvēku veselības un ekonomikas problēma.

A) Plastmasas ķīmija un cilvēka veselība:

Plastmasa nav tikai inerta viela. Tās ražošanā tiek pievienoti dažādi ķīmiski piedevi, piemēram, ftalāti un bisfenols A (BPA), kas liek plastmasai būt elastīgai, cietai vai izturīgai pret UV starojumu. Šīs vielas ir endokrīno traucējoši savienojumi, kas imitē cilvēka hormonus. Pētījumi tos saista ar vairošanās sistēmas traucējumiem, agrīnu pubertāti, vēža un imūnsistēmas problēmām. Šīs ķīmikālijas izplūst no plastmasas iepakojuma tieši pārtkā un dzērienos, it īpaši, kad tā tiek uzkarsēta (piemēram, mikroviļņu krāsnī). Turklāt, kā minēts iepriekš, mikroplastika jau ir atrodama mūsu uzturā – ielejoties no ūdens pudelēm, sāls un jūras garšvielām. Jaunākie pētījumi to ir atklājuši pat cilvēku asinīs un placentā, kas nozīmē, ka tā var šķērsot placentas barjeru un ietekmēt augļa attīstību. Mēs burtiski kļūstam par "plastmasas cilvēkiem", un ilgtermiņa sekas šim fenomenam vēl nav pilnībā izprastas.

B) Ekonomiskās izmaksas un sociālā nevienlīdzība:

Plastmasas piesārņojums rada milzīgas ekonomiskas izmaksas. Tūrisma nozare cieš, kad pludmales ir aizbērtas ar atkritumiem. Zivsaimniecības zaudē ienākumus, jo piesārņojums samazina zivju populācijas un bojā zvejas inventāru. Atkritumu savākšanas un šķirošanas izmaksas pilsētām ir astronomiskas, un liela daļa šo izmaksu tiek segta no nodokļu maksātāju līdzekļiem. Turklāt plastmasas krīze neproporcionāli skar nabadzīgās un marginalizētās kopienas, kuras bieži vien dzīvo tuvu atkritumu poligoniem vai plastmasas rūpnīcām, kur viņi ir pakļauti pastāvīgai toksisku izmešu iedarbībai, kas rada nopietnas veselības problēmas, piemēram, elpas ceļu slimības un vēzi.

Secinājums: No problēmas uz risinājumu

Šie divi iemesli – postošā ietekme uz vidi un tiešais drauds cilvēku veselībai – skaidri parāda, ka plastmasas problēma nav tikai "zaļās" estētikas jautājums. Tā ir eksistenciāla krīze, kas apdraud ekosistēmu stabilitāti, sabiedrības veselību un ekonomisko labklājību.

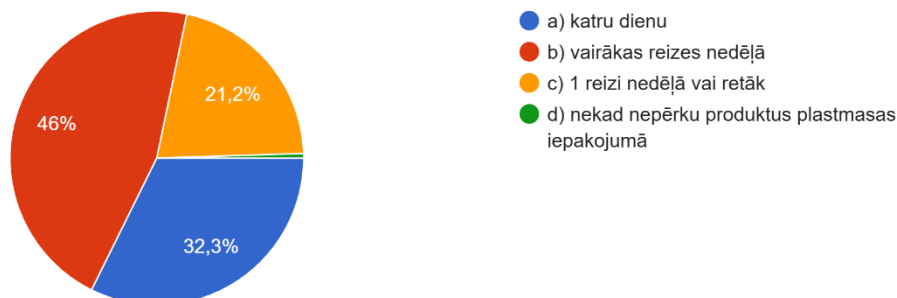
Taču šī grimstamā situācija nav neizbēgama. Mēs kā indivīdi varam veikt apzinātas izvēles: atteikties no vienreizējām plastmasas precēm, izmantot daudzkārtējas lietošanas maisiņus, pudeles un traukus, atbalstīt uzņēmumus, kas izmanto ilgtspējīgus materiālus, un rūpīgi šķirot atkritumus. Tomēr patiesās izmaiņas prasa arī sistēmisku pārstrukturēšanu no valdību un uzņēmumu puses: ieguldījumus cirkulārā ekonomikā, kur plastmasa tiek pārstrādāta un atkārtoti izmantota, aizliegumus vienreizējās plastmasas izmantošanai un inovācijas bioloģiski noārdāmās alternatīvās. Samazinot plastmasas daudzumu mūsu ikdienā, mēs nerādām tikai rūpes par dabu, bet arī ieguldām savā veselībā un drošākā, tīrākā nākotnē nākamajām paaudzēm. Katrs samazinātais plastmasas izstrādājums ir solis prom no toksiskas atkarības un solis tuvāk līdzsvara un veselīgākas sadarbības ar mūsu planētu.

Cik bieži tu pērc dzērienus, našķus vai citus produktus plastmasas iepakojumā?

- a) katru dienu
- b) vairākas reizes nedēļā
- c) 1 reizi nedēļā vai retāk
- d) nekad nepērku produktus plastmasas iepakojumā

2. Cik bieži tu pērc dzērienus, našķus vai citus produktus plastmasas iepakojumā?

198 atbildes

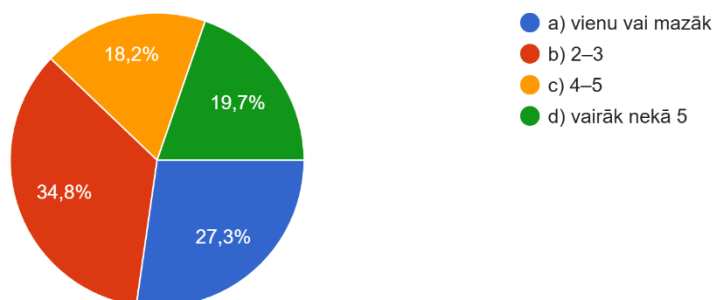

Cik daudz dzērienu plastmasas vai skārda iepakojumā tu iegādājies vai izlieto 2 nedēļu laikā?

- a) vienu vai mazāk
- b) 2–3
- c) 4–5
- d) vairāk nekā 5

3. Cik daudz plastmasas vai skārda dzērienu tu iegādājies vai izlieto 1 nedēļas laikā?

198 atbildes

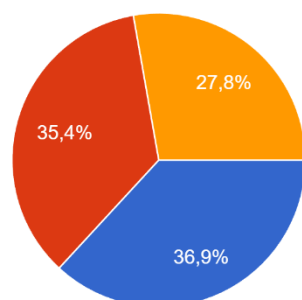

Kura no šīm, tavuprāt, ir svarīgākā rīcība, lai mazinātu atkritumu radītās problēmas?

- a) atkritumu izmešana tam paredzētās vietās
- b) novērst un mazināt atkritumu rašanos
- c) šķirot atkritumus

4. Kura no šīm, tavuprāt, ir svarīgākā rīcība, lai mazinātu atkritumu radītās problēmas?

198 atbildes

- atkritumu izmešana tam paredzētās vietās
- novērst un mazināt atkritumu rašanos
- šķirot atkritumus

Vai tu mājās šķiro atkritumus?

- jā

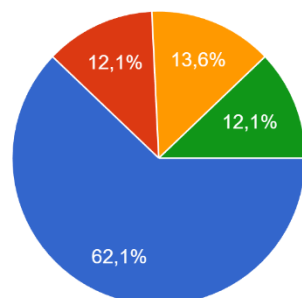
- nē

- reizēm

- nav iespējas šķirot

5. Vai tu mājās šķiro atkritumus?

198 atbildes

- jā
- nē
- reizēm
- nav iespējas šķirot

Vai tu skolā šķiro atkritumus?

- jā

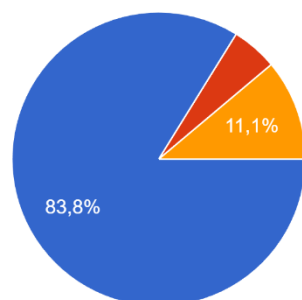
- nē

- reizēm

- nav iespējas šķirot

7. Vai tu skolā šķiro atkritumus?

198 atbildes

- jā
- nē
- reizēm

Ko tu ikdienā dari, lai risinātu atkritumu problēmu? (mini dažus rīcības piemērus)

Izmetu atkritumus tam paredzētās vietās, nepērku ļoti daudz produktus plastmasas pudelēs. Plastmasas pudeles, kurām ir depoziņa zīme es nododu, kā arī šķiroju atkritumus. Nesu drēbes un mantas uz ziedošanas punktiem.

Lietoju daudzkārt lietojamu ūdens pudeli. – Izmantoju auduma maisiņu, nevis plastmasas. – Šķiroju papīru, plastmasu un stiklu. – Pārdomāju pirkumus, lai neradītu liekus atkritumus. – Nododu baterijas un elektroniku īpašajos konteineros.

4. Jautājumi vecākiem

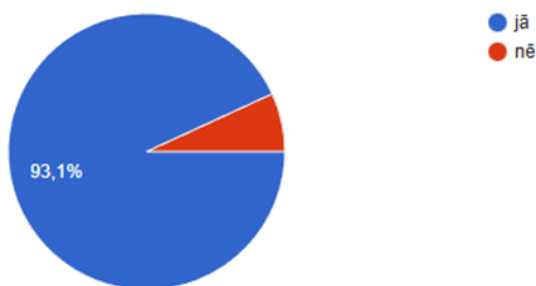
Vai ģimenē cenšaties samazināt ikdienā radīto atkritumu apjomu?

- **Jā** - Nē

1. Vai ģimenē cenšaties samazināt ikdienā radīto atkritumu apjomu?

 [Kopēt diagrammu](#)

262 atbildes

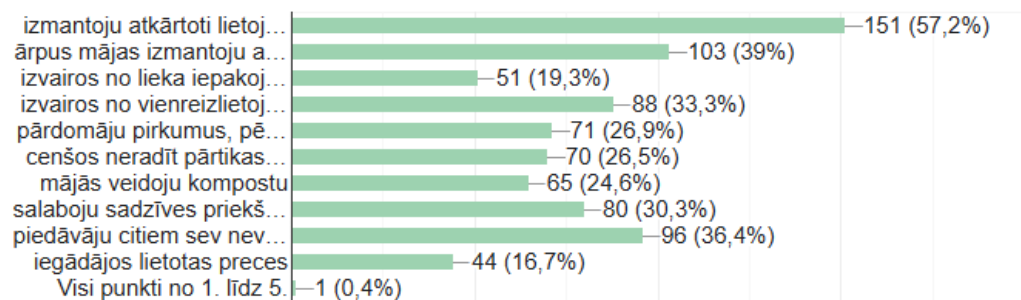
Ja atbildējāt "Jā", lūdzu, precizējiet, kādā veidā? (atzīmē visus atbilstošos)

- izmantoju atkārtoti lietojamu iepirkumu maisu un mazos maisiņus
- ārpus mājas izmantoju atkārtoti lietojamu pudeli un/vai krūzi
- izvairo no lieka iepakojuma, pērkot produktus
- izvairo no vienreizlietojamu trauku izmantošanas
- pārdomāju pirkumus, pērku tikai nepieciešamāko
- cenšos neradīt pārtikas atkritumus
- mājās veidoju kompostu
- salaboju sadzīves priekšmetus, pirms pērku jaunus
- piedāvāju citiem sev nevajadzīgās lietas
- iegādājos lietotas preces
- cits: ārpus mājas izmantoju atkārtoti lietojamu pudeli un/vai krūzi, izvairo no lieka iepakojuma, pērkot produktus, piedāvāju citiem sev nevajadzīgās lietas. Samazinām iepakojumus, laboju sadzīves priekšmetus. Izmantoju pārtikas atkritumu smalcinātāju, kurš iebūvēts virtuves izlietnē.

3. Ja atbildējāt "Jā", lūdzu, precizējiet, kādā veidā? (atzīmē visus atbilstošos)

[Kopēt diagrammu](#)

264 atbildes

Vai jūsu dzīvesvietā ir pieejami atkritumu šķirošanas konteineri?

- a) jā, visi nepieciešamie šķirošanas konteineri atrodas netālu no dzīvesvietas
- b) nē, šķirošanas konteineri nav pieejami
- c) daļēji, dažus atkritumu veidus jānogādā citur

4. Vai jūsu dzīvesvietā ir pieejami atkritumu šķirošanas konteineri?

263 atbildes

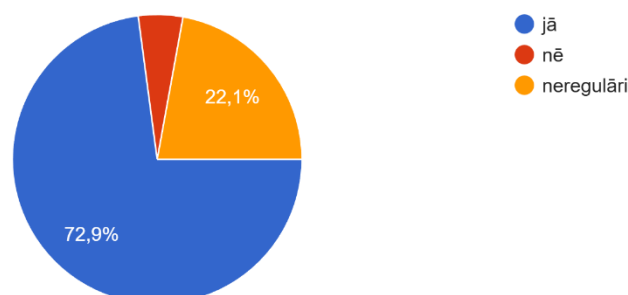

Vai jūsu ģimenē šķiro atkritumus?

- a) jā
- b) nē
- c) neregulāri

5. Vai jūsu ģimenē šķiro atkritumus?

262 atbildes

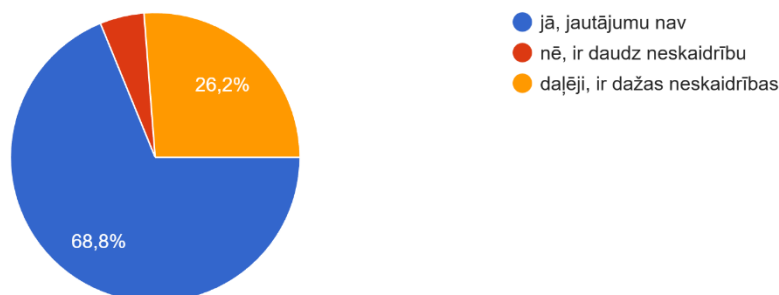

Vai informācija par prasībām atkritumu šķirošanā ir pietiekama un saprotama?

- a) jā, jautājumu nav
- b) nē, ir daudz neskaidrību
- c) daļēji, ir dažas neskaidrības

7. Vai informācija par prasībām atkritumu šķirošanā ir pietiekama un saprotama?

263 atbildes

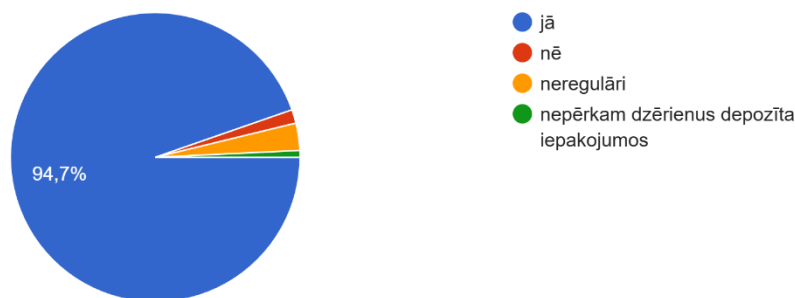

Vai jūsu ģimene izmanto depozīta sistēmu dzērienu iepakojuma nodošanai?

- a) jā
- b) nē
- c) neregulāri
- d) nepērkam dzērienus depozīta iepakojumos

11. Vai jūsu ģimene izmanto depozīta sistēmu dzērienu iepakojuma nodošanai?

263 atbildes

5. Pētījums

1. Izpētiet, kas tieši atrodas atkritumu grozos skolas gaitēnos, klasēs (arī šķīrotajos atkritumos). To var darīt, atkritumus arī neņemot ārā. Izveidojiet biežāk sastopamo atkritumu veidu (piemēram, iepakojuma veidu) sarakstu, īpašu uzmanību pievēršot plastmasas atkritumiem. Izmantojiet šo sarakstu, lai domātu par rīcībām, kas mazinātu un novērstu šo atkritumu rašanos. Ja ir vēlme nopietnāk izpētīt šo tēmu, atkritumu audita forma un padomi pieejami šeit: <https://ej.uz/atkritumu-audits>
2. Izpētiet, kāda sadzīvē vai/un skolā lietota priekšmeta ietekmi uz vidi, veicot dzīves cikla analīzi. Tas nozīmē analizēt katru no pieciem produkta dzīves cikla posmiem: izejmateriālu iegūšanu, ražošanas procesu, produkta transportēšanu, lietošanu un produkta dzīves cikla beigas. Katram posmam jāizpēta patērētie resursi, kā arī radušās ietekmes uz vidi. Noslēgumā aiciniet skolēnus sniegt priekšlikumus produkta vides

ietekmju samazināšanai un iespējamām videi draudzīgākām alternatīvām. Gatavs plāns šai aktivitātei atrodams projekta E-SPACE metodiskajā materiālā, kas pieejams šeit: ej.uz/ae-projekta-mape

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Kas jānoskaidro	Gads					
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Nešķiroto sadzīves atkritumu apjoms (Pierakstiet mērvienību – kg vai m ³)					908.80 m ³	719.4 m ³
Šķiroto atkritumu apjoms (Pierakstiet mērvienību – kg vai m ³)						
Atkritumi veidi, kas tiek šķiroti un nodoti pārstrādei (norādiet atbilstošos burtus):						
a. Papīrs	-	-	-	a	a	a
b. Kartons	-	-	-	b	b	b
c. Plastmasa	-	-	-	c	c	c
d. Stikls	-	-	-	-	-	-
e. Skārdenes	-	-	-	e	e	e
f. Elektroierīces				?		
g. Baterijas	g	g	g	g	g	g
h. Spuldzes	h	h	h	h	h	h
i. Tekstils	-	-	-	-	-	-
j. Pārtikas atlikumi						

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar atkritumiem?	Skolēniem ir pieejama filtrēta ūdens uzpilde skolas teritorijā. Skolā ir iespēja iegādāties siltas pusdienas vai arī mājās pagatavotās pusdienas uzsildīt un apēst skolas ēdnīcā. Skolotājas lieto papīra lapas divreizēji vai arī lieto uzdevumu lapas vairākkārt netaisot katrai klasei jaunus eksemplārus.
Kur saistībā ar atkritumiem nepieciešami uzlabojumi ?	Jāvērš skolēnu uzmanība uz to, kā pareizi šķirot atkritumus un izmest tos pareizajās atkritumu tvertnēs. Skolai vajadzētu ieviest bioloģisko atkritumu šķirošanas tvertnes.
Ko Ekopadome varētu darīt , lai ieviestu šos uzlabojumus? (Šeit jūs pierakstāt idejas ricības plānam , citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)	Organizēt audzēkņiem lekcijas par atkritumu šķirošanu un organizēt ekskursijas uz atkritumu poligonu Getliņi Eko, uztaisīt vairākas spēles un Rīcības nedēļas vai kādā vides dienā spēlēt ar skolēniem, novietot depozīta punktus viegli atrodamā vietā, pieverst skolēnu uzmanību atkārtoti lietojamiem traukiem.

Ūdens

1. Ievads tēmā

Lai arī Latvijā nav vietu, kur mēs varētu izsmelt dzeramā ūdens krājumus, ir vērts ūdeni taupīt, lai samazinātu tā iegūšanai un apstrādei nepieciešamo enerģiju. Tāpat ir svarīgi izpētīt, vai skolas radītie notekūdeņi nepiesārņo vidi un tiek pietiekami attīrīti, pirms ūdens atkal nonāk dabā.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai skolā ir sastopami piloši krāni, ko nevar aizgriezt?	Bieži					x	Nav sastopami
Vai skolēni mēdz atstāt neaizgrieztus ūdens krānus?	Bieži				x		Gandrīz nekad
Vai skolā ir sastopami tualetes podi, kuriem ir tehniskas problēmas, pastāvīgi tek ūdens?	Bieži			x			Nav sastopami
Cik tualetēs ir podi ar diviem ūdens noliešanas režīmiem?	0–20% (no visām tualetēm)	x					100% (visās tualetēs)
Vai skolā ir uzstādīti ūdens taupīšanas rīki (piemēram, aeratori, sensori)?	Nav			x			Gandrīz visur
Cik bieži sastopama skolēnu izšķērdīga rīkošanās ar ūdeni?	Bieži		x				Gandrīz nekad
Cik tualetēs/dušās ir uzstādīti atgādinājumi par ūdens taupīšanu?	0–20%		x				100%
Vai skola savāc un izmanto lietus ūdeni?	Netiek vākts	x					Vāc un izmanto
Vai āra augu un zālienu laistīšanai tiek izmantas neapstrādāts ūdens (piemēram, lietus vai akas ūdens)?	Izmanto krāna ūdeni	x					Vienmēr izmanto neapstrādātu ūdeni
Vai skola izvērtē iespējamās ūdens piesārņojuma avotus (piemēram, no tīrīšanas vai augu kopšanas līdzekļiem, atkritumiem vidē, autotransporta) un novērš draudus?	Netiek izvērtēts		x				Tiek izvērtēti visi avoti un apzināti risinājumi
Vai notekūdeņi pirms nonākšanas dabā tiek pietiekami attīrīti?	Attīrīšana nenotiek			x			Ūdens tiek uzticami attīrīts
Vai skola mēdz apmeklēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas?	Netiek apmeklētas		x				Tā ir daļa no mācību procesa
Cik daudz vidi piesārņojoša sāls ziemā lieto skolas apkārtnē?	Daudz				x		Nemaz, izmanto citas metodes
Vai skolā notiek izglītojošas aktivitātes par globālām ar ūdeni saistītām problēmām (plūdi, sausums, ūdens pieejamība, piesārņojums)?	Nenotiek		x				Tā ir pastāvīga daļa no mācību un ārpusstundu procesa
.....? (jūsu jautājumi)							

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

Kas jānoskaidro?	Gads					
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Patērētā ūdens apjoms (septembrī) (m ³)		530	610	644	511	292
Patērētā ūdens apjoms (gadā) (m ³)		5092	6283	5727	5335	

7. Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
<i>Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar ūdens izmantošanu?</i>	Mūsu skola taupa ūdeni regulāri pārbaudot katras labierīcības un ja kas ir salūzis steidzami to cenšas salabot. Skolā ir ieviesti paziņojumi kā mazgāt rokas lai tās pilnībā būtu pasargātās no baktērijām un nevēlamiem mikrobiem.
<i>Kuros jautājumos nepieciešami uzlabojumi?</i>	Ieviest skolā izglītojošas aktivitātes vai iekļaut stundu nodarbībās atgādinājumus. Ieviest skolas Paziņojumus par ūdens taupīšanu.
<i>Ko Ekopadome varētu darīt, lai ieviestu šos uzlabojumus?</i> <i>(Šeit jūs pierakstāt idejas rīcības plānam, citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)</i>	Skolās eko padome var izvietot atgādinājošus uzrakstus par ūdens taupīšanu. Uzaicināt kādu profesionālu personu lai pastāsta skolēniem kādēļ ūdens taupīšana ir svarīga mūsdienu pasaulē.

Pārtika

1. Ievads tēmā

Katru dienu uz skolas ēdnīcām no tuvākas un tālākas apkārtnes plūst pārtikas produktu kilogrami. Sadarbojoties ar pašvaldību un uzliekot skaidras zaļā iepirkuma prasības, var panākt, ka šī pārtika ir audzēta atbildīgi pret vidi. Skolā var panākt to, ka arvien mazāk cilvēkiem domātas pārtikas nonāk atkritumos vai tiek izbarota dzīvniekiem. Ir svarīgi arī izglītēt visu skolu un vecākus par videi nedraudzīgākajiem produktiem (rūpnieciski audzēta gaļa, olas, piens, palmu eļļa), lai mudinātu samazināt to klātbūtni mūsu ēdienā.

2. Skolas izvērtējums

Atzīmējiet atbilstošo līmeni katrā jautājumā pēc šāda principa:

1 – nepieņemami, 2 – slikti, 3 – apmierinoši, 4 – labi, 5 – lieliski (piemēri doti pa labi un pa kreisi)

		1	2	3	4	5	
Vai ēdināšanas iepirkumā ir bioloģiski sertificēti* produkti? <i>*Produktiem ir bioloģiskās lauksaimniecības ekomarkējums, nevis "Zaļā karotīte" vai citi simboli, kas nav ekomarkējums.</i>	0–20%					X	Vairāk nekā 80%
Vai Ekopadomei ir iespēja piedalīties pārtikas iepirkuma sagatavošanā?	Nav					X	Vienmēr
Vai ēdnīca ņem vērā sezonālātes aspektu ēdiena gatavošanā?	Nekad				X		Vienmēr
Vai skolai ir dārzs, kur audzētos dārzeņus vai garšaugus ēdnīca izmanto ēdiena gatavošanai?	Nav	X					Ir plašs dārzs
Ja skolai ir dārzs, vai tiek veicināta lauksaimniecības šķirņu bioloģiskā daudzveidība? (Piemēram, dārzā audzē dažādu šķirņu ķirbjus, nevis tikai vienas šķirnes, tāpat darot arī ar citiem augiem.)	Audzē vienas šķirnes augus	X					Audzē dažādas šķirnes un saglabā sēklas
Vai un cik daudz bērni skolā audzē garšaugus vai tējas?	Nemaz	X					Vairākās vietās
Vai un cik daudz bērni skolā audzē dārzeņus?	Nemaz	X					Vairākus veidus
Aptuveni cik liela daļa skolā sagatavotās pārtikas <u>netiek</u> apēsta?	> 40%					X	0–10%
Vai skolas ēdnīcā ir iespējams pielāgot porcijas lielumu – palūgt mazāku porciju vai papildporciju?	Nav iespējams			X			Vienmēr iespējams
Kāda vecuma bērniem ir iespēja pašiem salikt savas porcijas?	Nevienam	X					Visu vecumu
Vai kādas klases pāri palikušās ēdiena porcijas ir pieejamas citām klasēm?	Nekad	X					Vienmēr
Vai tiek apkopota informācija par ēdieniem, kas visbiežāk netiek apēsti?	Nekad		X				Regulāri
Kāda ir sadarbība ar ēdinātājiem izmestā ēdiena daļas samazināšanā?	Nav atsaučības					X	Lieliska sadarbība
Vai ir pieejama informācija par ēdnīcā pagatavoto ēdienu sastāvu?	Nav pieejama	X					Brīvi pieejama
Cik bieži skolas ēdnīcā iespējams izvēlēties sabalansētu veģetāru maltīti?	Nekad					X	Vismaz viena izvēle katru dienu
Kāda ir ēdienu izvēle ēdnīcā bērniem, kuri neēd gaļu un zivis?	"Salāti un kartupeļi"					X	Pilnvērtīgi ēdieni
Cik skolēniem ir viegli panākt izmaiņas ēdnīcas ēdienkartē?	Grūti					X	Ļoti viegli

Vai skolā ir pieejami rūpnieciski ražoti našķi, piemēram, saldumi, cepumi, kas satur palmu eļļu?	Viegli pieejami			x			Nav pieejami
Vai skolotāju istabā pieejami "Godīgās tirdzniecības" (ang. "Fair trade") marķēti produkti (kafija, cukurs u. c.)?	Nekad	x					Vienmēr
Vai skolā notiek pasākumi, kas izglīto par pārtikas ietekmi uz vidi?	Nekad	x					Tā ir pastāvīga daļa no mācību un ārpusstundu procesa
Vai skolā notiek pasākumi, kas popularizē apkārtnes bioloģiskos zemniekus?	Nekad	x					Vairāki gadā
Vai, apgūstot ēdiena gatavošanu, tiek pievērsta uzmanība videi draudzīgiem ēdieniem, piemēram, no sezonāliem, vietējiem produktiem, bez gaļas u. tml.?	Nekad					x	Vienmēr
.....? (jūsu jautājumi)							

6. Ilgtermiņa salīdzinājums

*Darba lapa pārtikas atkritumu izpētei skolā: <https://ej.uz/partikas-atkritumi1>

	Gads					
Kas jānoskaidro	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Izmestās pārtikas daudzums gadā, (kg)	Mums nav savas ēdnīcas. Mēs izīrējam telpas uzņēmumam. Šis uzņēmums ir salīdzinoši nesen pie mums. Uzņēmums nevar sniegt mums tādu informāciju.					
Izmestās pārtikas daudzums gadā uz vienu bērnu, (kg)						
Izmestās pārtikas daudzums vidēji dienā uz vienu bērnu, (grami)						
Bioloģiski sertificētas pārtikas īpatsvars (no kopējām ēdināšanas izmaksām, %)						

7.Datu izvērtējums

	Ekopadomes viedoklis
Kas pēc novērtējuma datiem jūsu skolā vislabāk darbojas saistībā ar pārtikas tēmu?	Skolas ēdnīcā ēdiens tiek apēsts tikai ļoti retos gadījumos pāri paliek ēdiens. Skolas audzēkņiem ir iespēja iet ar piedāvājumiem pie pavārēm.
Kur saistībā ar pārtiku nepieciešami uzlabojumi ?	Skola varētu vairāk gatavot vairāk sezonālos produktos un piedāvāt vairāk ēdiena dažādību.
Ko Ekopadome varētu darīt , lai ieviestu šos uzlabojumus? (Šeit jūs pierakstāt idejas ricības plānam , citiem vārdiem, risinājumus nepieciešamajiem uzlabojumiem)	Palielināt ēdnīcas telpas, lai vairāki audzēkņi nāktu uz ēdnīcu ēst pusdienas nevis doties uz ātrās ēdināšanas iestādēm. Izglītot audzēkņus par pareizu ēšanu un uzturu un ko ilgtermiņā var nodarīt ātrās ēšanas iestādes cilvēka ķermenim.